

Kitab-ı Mukaddes ile Kuran-Kerim Kıssalarının Karşılaştırılması¹

Dr. Öğr. Üyesi Beyazıt Yaşar SEYHAN

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi Din psikolojisi

beyazit.seyhan1@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7404-3976

Özet

Kur'an kendinden önceki kitapları tasdik ettiğini söylemektedir. Böylece Kur'an ile Kitab-ı Mukaddes arasında birtakım benzerlikler mutlaka olmalıdır. Bu benzerliklerden biri de kıssalar konusundadır. Ancak bu konu hakkında iki kitap arasında ayrılıkların da olması muhtemeldir. Çünkü Kur'an ehl-i kitabı bazı konularda eleştirir.

Bu tezimizde Kur'an'ın *tasdik etme* sözünden ne anlaşılmasının gerektiğini ele aldık. Buna göre Kur'an bu kutsal kitapları aynı kaynaktan gelmek ve genelde aynı konuları ele almak ile tasdik eder. Ancak Kur'an, Kitab-ı Mukaddes'te yer alan bazı konuları da kendi içinde tasrih eder. Bu vazifesi ile Kur'an bir hakem görünümündedir. Ayrıca Kur'an'da yer alan kıssaların tarihi bir olay olmasında en büyük kanıt Kitab-ı Mukaddes'tir. Çünkü Kitab-ı Mukaddes kıssalardan bahsederken bir tarih kitabı görünümündedir. Kur'an için bu özellikten bahsedemeyiz. Hz. İsa, Hz. Musa, Hz. İbrahim vb. gibi peygamber kıssalarında bile Kur'an, Kitab-ı Mukaddes'ten farklı bilgiler verdiği gibi Kur'an'ın indiği döneme kadar hiç bilinmeyen bilgileri de sunmaktadır.

Kur'an ile diğer kutsal kitaplar arasında yer alan en önemli farklardan biri de Kur'an'ın bu kıssaları anlatırken kullandığı üsluptur. Bu üslup Kur'an'ın semavi kitap olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Tevrat, İncil, Kıssa, Mitoloji, Tasdik.

¹ Bu makale, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi SOSBE'de Seyhan (2006) tarafından yapılan "Kitab-ı Mukaddes ile Kur'an'ın Kıssalarının Karşılaştırılması" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

The Comparison of The BIBLE and The Kissas of The QURAN

Absract

Kor'an, says that it confirmed books of before itself. Exactly like this, it ought to be a group of similarities between Koran and The Bible. At the same time to be difference between two books is probable. Because Koran has cirticized the people of the book at the same subjects.

In our this thesis, We considered, to what needed mean from the Kor'an's "*confirming*" word.

Just, Koran corrects in its opinion the matters to be located in the Bible. Koran is in apperence an arbitration with this its responsibility. With particular attention, the most evidence to be historical phenomenon of Narrition which located in Koran is the Bible. Because when the Bible talk about narrations, it is at apperance a historical book.

We can't talk about this property for Koran.

One of the most important difference which located between Koran and other the holy books is the manner which Koran has used when it explains thees narrations. This manner exposes that Koran is celestical book.

Keywords: Qur`an, Torah, Bible, Mythology, Narration, Confirmation.

Giriş

Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslamiyet Dünya Tarihi'nde birçok siyasi ve sosyal olayların geri planında rol almış üç büyük semavi din olarak adlandırılır. Bu üç büyük semavi dinlerin de dayanağı, esası ve temeli kutsal kitaplarıdır. Bu kutsal kitaplar her dinin kendi mensupları tarafından "Allah katından gelen, değişmemiş ve değişmeyecek olan ilahi yazıtlar" olarak bilinir ve buna iman edilir (Ateş, 1998).

Bilindiği üzere Tevrat Hz. Musa'ya, İncil Hz. İsa'ya, Kur'an-ı Kerim de Hz. Muhammed'e indirilmiştir. Bu üç kitaba bakıldığında hepsinin Allah katından gönderildiği kendi ifadelerinden anlaşılmaktadır. Son olarak gönderilen Kur'an kendi ifadeleri ile önceki kitapları tasdik ettiğini belirtir. İlahi vahye uygun düşmeyen hususları da ortaya koymuştur. İncil de kendinden önceki ilahi kitap olan Tevrat'ı tasdik etmiş, yeri gelmiş bazı hususları da nesih etmiştir.

Kur'an'ın Diğer Kutsal Kitaplarla Karşılaştırılması

Bu araştırma, Kur'an ve diğer kutsal kitapları kısa bir karşılaştırmaya tabi tutmaktadır. Bu karşılaştırmayı sadece "Kıssalar" açısından ele alacağız. Bu konu dahi kapsamı açısından bir yüksek lisans tezini aştığı için "Kıssalar" konusunu sadece yaratılış, ilk insan ve peygamberlerin hayatları açısından ele almış durumundayız. Burada tüm peygamberlerin hayatlarını geniş bir şekilde vermektense ziyade belli başlı bazı dikkat çekici olayları vererek, kıssaları önce Tevrat'ta eğer Tevrat'ta geçmiyorsa İncillerde arayıp bulmaktayız ve en son olarak da Kur'an'da araştırılmıştır. Böyle Kuran ile önceki kutsal kitapların arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkabilir.

Kur'an'ın bu ayetlerinden zorunlu olarak anlıyoruz ki İslam ve onun getirdikleri yeni bir görüş, düşünce ve fikir olmayıp önceki peygamberlerin getirdiklerinin bir devamı mahiyetindedir. Aynı zaman da "Kur'an önceki Kutsal Kitapların da bir devamı mahiyetinde olup onlarla aynı görüşleri paylaşır" sonucuna da ulaşabiliriz. Kur'an bunu ayetleri ile de ortaya koymaktadır. Kur'an-ı Kerim kendi ifadeleri ile "Önceki Kitapları tasdik eder" demektedir (Al-i İmran 3/ 3).

"...Önceki kitapları tasdik eder" ayetinin orijinal metinde geçen tabir "Musaddikan Li ma beyne yedeyhi" şeklindedir. Bu sözü tefsircilerin genel kanaatine göre "önceki kutsal kitapları tasdik eder" olarak ele almaktayız. Her ne kadar "Musaddikan li ma beyne yedeyhi" cümlesinin motamot tercümesi "iki elinin arasında bulunanı tasdik ederek yani indiği zamanda bulunan Kutsal Kitapları tasdik ederek" olması lazımsa da bu tabiri birçok müfessir "kendinden önce gelen aslı ve orijinalliği bozulmamış olan kutsal kitapları Kur'an indiği dönemde tasdik eder" şeklinde yorumlamışlardır (er-Râzî, tsz: VI, 129-130; İbn-i Kesir, tsz: I. 262; Kutup, trs: II. 218219; es-Sabuni, trs: I. 345; Çantay, 1996: I. 114; es-Saidi, 2001: 109).

Kur'an'ın önceki Semavi Kitaplar'ı tasdik etmesine dair Ebû Müslim şöyle demektedir: "Bundan murat şudur: Allah-u Teâlâ bütün peygamberleri, zatını bir tanımaya, O'na imân etmeye, O'nu kendisine yakışmayan şeylerden tenzih etmeye; adalet, ihsan ve her zaman yegâne çıkar ve faydalı yol olan dinî hükümlerle emretmeye davet etmek için göndermiştir. Binâenaleyh Kur'ân-ı Kerim, bütün bu hususlarda o kitapları (tahrif edilmemiş şekliyle) tasdik etmektedir (er-Râzî, tsz: VI, 129-130).

Bu şekilde yorumlamalarının sebebi Kur'an'ın indiği dönemde bu Kutsal Kitapların aslının korunmadığı, bozulduğu kanaatinin İslam dünyasında yer etmiş olmasındandır. Bu kanaat halen günümüzde de sürmektedir. Araştırmada Kur'an'ın günümüzde yer alan Tevrat ve İncil'i ne kadar tasdik ettiği ve ne kadar da onlarla ayrı düşündüğünü ele almak önem arz etmektedir. *Kur'an önceki kitapları tamamen mi reddetmekte yoksa tamamen mi tasdik etmektedir? Araştırmak istediğimiz ana problem budur.*

Kur'an'ın Diğer Kutsal Kitaplardaki İhtilafları İzah Etmesi

Kuran'ı araştıran herkesçe malumdur ki, Kur'an indiği dönemdeki Kutsal Kitapları tasdik ettiğini söylemiş olsa da bu "Kutsal" kitapların muhataplarının ihtilaf içinde oldukları hususları da izah etmiştir. Neml Süresi 27/76. ayeti görüşümüzü destekler mahiyette şöyle der: "Bu Kur'an, İsrail oğullarına ihtilaf içerisinde oldukları birçok (konuyu) anlatır". Kur'an, "Kutsal" kitaplarda ilahi vahye uygun düşmeyen bir husus varsa bu hususları tasrih etmiştir. Çünkü İsrail oğulları olsun Hristiyanlar olsun bunlar kendi düşüncelerinin doğruluğunu ispat için bir Kutsal kitaba dayanmak durumundadırlar.

Hristiyanlar hem İncil'in hem de Tevrat'ın Allah katından gelmiş şekli ile değişmemiş olduğunu kabul ederler (Wickwire, 1999: 22). Kutsal yazılara göre Kitab-ı Mukaddes'in yazarı Ruh-u Kudüs'tür. Hristiyanlıktaki Kitab-ı Mukaddes'e bakış İslamiyet'teki Kur'an-ı Kerim'e bakıştan belirgin bir şekilde farklıdır. Hristiyanlığa göre Kitab-ı Mukaddes tanrının esinlenmesi ile dikte ettirilmiş veya cennetten indirilmiş demek değildir. Tanrının esiniyle Kitab-ı Mukaddes değişik kişilerce yazılmış tam güvenilir bir eser ve ruhsal bir rehberdir (Wickwire, 1999: 23).

D. Wickwire, yazdığı eserde Kur'an'ın önceki Kutsal Kitapları tasdik ettiğinden yola çıkarak günümüz Müslümanların büyük bir yanlışlık içinde olduğunu ifade eder. Çünkü Kur'an önceki semavi kitapları tasdik ediyorsa bu eserlerin asla ve katiyen bozulmamış ve orijinalliğinin kaybolmamış olması lazım gelir görüşündedir (bkz.Wickwire, 1999: 94-95).

Ancak yazarın gözden kaçırdığı bir nokta bulunmaktadır: Kur'an önceki kitapları tasdik eder. Aynı zaman da hem Yahudilerin hem de Hristiyanların ihtilaf içinde oldukları konuları da tasrih etmektedir. Sadece Yahudiler'in değil Hristiyanlar'ın yanlış itikatlarını da ortaya koymuştur.

Örneğin Kur'an'ı okuyan bir kişi asla teslis inancını Kur'an'ın tasdik ettiğini bulamaz (et-Tevbe 9/30). O halde nasıl olur da Kur'an önceki kitapları her şeyi ile tasdik eder diyebiliriz?

Şöyle bir soru da sorulabilir: “Kur'an-ı Kerim Yahudi ve Hristiyanlar'ı yanlış itikat ve bilgilerinden dolayı eleştiriyor ama onların kutsal kitaplarını eleştirmiyor aksine tasdik ediyor olamaz mı?” Bu soruya vereceğimiz cevap şudur: Daha önceden de beyan ettiğimiz üzere üç semavi din mensupları kendi düşünce ve anlayışlarının doğruluğunu ispat için kutsal kitaplarına müracaat etmişlerdir. Mesela Hristiyanların Teslis inancının ellerinde bulunan mevcut İncillerde yer almadığını kim söyleyebilir? Aynı şekilde Yahudiler'in tanrısı Yehova'nın sadece İsrail oğullarının tanrısı olduğunu Ahd-i Atik'te yer almadığını kim söyleyebilir. Eğer biz bu görüşlerin doğru olduğunu kabul edersek Kur'an'ın ayetleri ile ters düşeriz. O halde ya Kur'an yalan söylüyordur ya da diğer din mensuplarının Kutsal Kitapları yalan söylüyordur.

Kur'an'ın Diğer Kutsal Kitaplarla Aynı Kaynaktan Gelmesi

Kur'an'ın “önceki Kitapları tasdik eder” mealindeki ayetleri olsa olsa aynı kaynaktan gelmekle tasdik eder şeklinde anlamak zorundayız. Yani Kur'an ve diğer Semavi Kitaplar aynı kaynaktan çıkmış olduğu için Kur'an diğer kitapları tasdik eder demekteyiz. Kur'an'ın önceki kitapları tasdik etmesi hususunda F. Razi de eserinde şunu dile getiriyor: “Allah-u Teâlâ bununla Kur'an'ın sıhhatine işaret etmek istemiştir. Çünkü, Kur'an eğer Allah'tan başkası tarafından olmuş olsaydı, diğer kitaplara muvafık olmazdı. Zira Hz. Peygamber, hiçbir âlimle bir araya gelip görüşmemiş, hiç kimseye talebelik yapmamış ve hiç kimseden birşey okumamış bir “ümmî” idi. (Kur'an'ın uydurulmuş olduğunu söyleyenlere göre) onu uyduranın vasfı böyle olunca, onun yalan ve tahriften uzak ve salim olması imkânsız olur. Peygamber ise böyle olmayınca, O'nun bu kıssaları ancak Allah'ın vahyi ile öğrenip haberdar olduğu ortaya çıkar” (er-Râzî, tsz, VI/129-130).

Bu görüşlerimizi teyit etmek için İmam Maturidi'nin din-şeriat ilişkisine bir göz atmamız gerekir. İmam Maturidi Te'vilâtü'l-Kur'an adlı eserinde din ile şeriatı nehirde akan bir su örneği ile açıklar. Buna göre nasıl ki semadan aslı ve özü itibari ile bir ve aynı tatlı su indiği halde, yeryüzünün, yani toprağın farklı ve renk ve bileşimine sahip olmasından ve farklı konumda bulunmasından dolayı, su yere indikten sonra renk ve tat bakımından değişip kimi yerlerde sel, kimi yerde bulanık olarak akıyorsa; tıpkı dinde de durum böyledir. Yani insanda fitraten bulunan ve ayrıca vahiy yolu ile de bildirilip desteklenen bir başka deyişle, Allah'tan gelen din bir tane olup insanların farklı mezhep

ve şeriatlara sahip olması, onların toplumsal ve kültürel farklılıklarından kaynaklanmaktadır (Özcan,1999: 24).

Yukarıdaki açıklamaya göre din gökten inen sudur, şeriat ise nehrin yatağında bulunan topraktır. Allah'ın dini hiçbir zaman değişmemiştir. O din de İslam'dır. Ancak her peygamber bir öncekinden farklı bir ibadet ve kurallar getirmiş olabilir (Özcan, 1999). Hz. İsa da kendinden önceki dini tasdik etmiş aynı zaman da bazı haramları helal kılmıştır (Al-i İmran 3/50). Bunun gibi Kur'an da kendinden önce gelen kitapları bu açıdan tasdik etmiştir. "Diğer Semavi Din mensuplarının kendi görüş ve düşüncelerinin beyanı ve açıklaması durumunda olan mevcut Kutsal Kitapları tasdik eder" demek bilimsellikten uzak bir iddiadır. Maturudi'nin eserindeki açıklamalar bir bütün olarak değerlendirilirse, şu çarpıcı noktayı görmek mümkündür: "Tahrif olmamış olsalardı, diğer semavi kitaplar, itikadi alanda, herkes için olduğu gibi, bizim için de bir delil olurdu ve bizi de bağlardı (Özcan, 1999: 33).

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an'da Kıssalar

Yukarıdaki iddiaları güçlendirmek adına Seyhan (2006) tarafından yapılan bu araştırmada Kitab-ı Mukaddes ile Kur'an kıssaları üç şekilde incelenmiştir. Bu bölümlerden *birincisi* Kitab-ı Mukaddes'in anlattığı ama Kuran'ın değinmediği kıssalar veya olaylar; *ikincisi* Kuran ile Kitab-ı Mukaddes'in muvafık kalarak anlattığı kıssalar veya olaylar; *üçüncüsü* ise Kuran'ın anlattığı ama Kitab-ı Mukaddes'in hiç değinmediği kıssalar veya olaylar. Nihayetinde Kur'an ve Kitab-ı Mukaddes'in farklılıklarını ve ittifaklarını kısaca maddeler halinde ortaya koyduğumuzda Kuran'ın önceki kitapları tasdik etmesinin tamamen bütüncül bir anlayış olmadığı aksine tüm kutsal kitapların kaynağının aynı olduğu anlaşılır diyebiliriz.

"Bir kimsenin izini sürüp gitmek" (er-Rağıp, trs: 404; İbn-i Manzur, 1994: III. 102), "bir adama bir haberi veya sözü beyan edip bildirmek" (er-Rağıp trs: III, 102) veya "bir şeyi makasla kesmek, kırmak" anlamında (er-Rağıp trs: III, 102) veya isim olarak kullanıldığında göğüs, sadır, göğüs başı, göğüs kemiği gibi (Şengül, 1994: 45; Mutçalı, 1995: 708) manalara gelen "kıssa" kavramı "Yalan ve hayalin karışması mümkün olmayacak tarzda tarihin derinliklerinde kaybolmuş, unutulmuş veya az da olsa insanlar tarafından hatırlatılan hadiselerin, muhataplara Kur'an'ın

vereceği ilahi mesajı göz önünde tutarak kendine has üslubuyla beyan edilmesidir” (Hatip, 1964). Kuran kıssalarının -terim ve kelime anlamlarının aksine- hayalden efsaneden ibaret olabileceği veya olmasının Kur’an için ters olmayacağı hatta Kuran için bir şeref olacağı iddiaları (Halefullah, 2002) getirilmişse de bugünkü İslam bilim insanlarının genel kanaati aksi yöndedir. Kur’an kıssalarının önceki kutsal kitaplarda da az veya çok, aynı veya farklı, uzun veya kısa yer alması Halefullah’ın iddialarını çürüttüğünü dile getiren Şengül’e göre (1994) kıssaların efsane ya da tarihi anlatımdan farklıdır. Elbette konu çok uzun tartışma gerektirdiği için fazla uzatmaya gerek yok. Ama önemli olan şudur ki, Kur’an önceki kitapların kıssalarını anlatırken bir efsane ya da tarihsel anlatım vermemekte olup kendi üslubu içinde kıssaları anlatır. Bu araştırmada da Kuran’ın önceki kitapları kıssalar konusunda bazen tasdik ettiğini bazen de farklı olaylara değindiğini görebiliriz. Bunun için bazı can alıcı kıssaları karşılaştırıp Kur’an ile önceki kutsal kitapların mukayesesi ortaya konulabilir.

İlk olarak, “Yaratılış” ile ilgili kıssalar Kur’an ile diğer kutsal kitaplar arasında karşılaştırıldığında şunlar görülmektedir:

1. Kur’an’da yaratılış kıssası Tevrat’taki gibi bir sıra ve bütünlük içinde yer almaz. Tevrat’ta ise “Yaratılış” ilk bapta yer alarak bütün yaratılış kıssası baştan sona kadar anlatır (Tekvin, bkz. 1-31 baplar).
2. Kur’an’a göre yaratılış kıssasında Allah yeri ve göğü altı günde yaratmıştır. Kur’an’da yer alan bu altı gün kavramı Tevrat’ta bulunan gün kavramından farklıdır. Tevrat’ta yer alan bugün kavramı tam yirmi dört saati ifade eder. Kur’an’ın ayetlerine bütünlük içinde bakılırsa bu altı günün devirleri (es-Secde 32/5; el-Mearic 70/4) ifade ettiği görülür (Bucaille, 1984: 230).
3. Kur’an’a göre yerin ve göğün yaratılmasında herhangi bir sıra takip edilmez. Tevrat’ta ise öne yer sonra da gök yaratılmıştır. Kur’an’a göre ise yerin ve göğün yaratılması aynı döneme geldiğini görüyoruz.
4. Allah yeri ve göğü yarattıktan sonra herhangi bir istirahatte bulunduğu Kur’an’da yer almaz. Tevrat’ta ise Allah yedinci günde istirahate çekilmiştir (Tekvin, 1-31).
5. Kur’an’da yer alan yaratılışla ilgili mevzular bazı açılardan Tevrat’a benzer. Tevrat da Kur’an da Evrim teorilerine karşı olduklarını ayetlerinden bize bildirmektedirler. Bu kutsal kitaplara göre her şeyi Allah yaratmış olup evrende insanlar başka oluşumlardan meydana gelmemiştir.

İkinci olarak; “İlk insan” konusunda da Kitab-ı Mukaddes ile Kur’an arasında benzerlik ve farklılıklar yer almaktadır. Buna göre;

1. Tekvinin birinci babı 26. cümlesinde ilk insanın yaratılışına rastlamaktayız: “ve Allah dedi: suretimizde benzeyişimizde insan yapalım...” Ancak Tevrat’ta ilk insanın yaradılışı ve zamanı iki hikâyede farklı biçimlerde nakledilmektedir. “Ruhban Metni” denilen birinci rivayete göre; insanın yaratılışının altıncı gününde diğer bütün varlıklardan sonra Tanrıya benzer bir surette ilk defa erkek ve dişi olarak yaratılmıştır. “Yahvist metin” adı verilen ikinci hikâyede ise önce erkeğin daha sonra da onun kaburga kemiğinden kadının yaratıldığı anlatılır. İlk insan –adam- bizzat Tanrı tarafından yerin toprağından yapılmış daha sonra burnundan hayat nefesi üflenerek canlı bir varlık haline gelmiştir. Hemen şunu belirtelim: Adem ismi İbranice’de insan türü için kullanılan müşterek bir isimdir. Bunun için Ahd-i atik’te bu kelime insan ve türü anlamında beş yüzden fazla yerde nadiren de özel isim olarak ilk insan için kullanılmıştır (Bolay, 1988: I. 358). Böylece Tekvin’in ilk beş babında bu kelime hem özel bir isim olarak hem de insan türü ve ilk insan manalarında kullanılmıştır. Çağdaş yorumcular kelimenin Tekvin (3/17.)’e kadar “insan türü” anlamında kullanıldığı kanaatindedirler.

2. Tevrat’a göre alemin yaratılışından sonra yeryüzüne Allah yağmur yağdırmış ve toprağı işlesin diye topraktan adam yaratır. “Rab Allah onun burnuna hayat nefesini üfledi ve adam yaşayan can olur. Rab Allah şarka doğru Aden’de bir bahçe dikmiştir. Yaptığı bu adamı bu bahçeye koydu. Bahçeye her türlü meyve ağaçlarını dikti ve ortaya da iyilik ve kötülüğü bilme ağacını yerden bitirdi. Adama “Bu ağaçtan yeme” dedi. Bu arada adam her mahlukun adını koymaya başladı sonra Allah kaburga kemiğinden adama yardımcı yaptı ve adam bunun adını Nisa koydu (Tekvin 2/1-24). Nisa denilmesinin sebebi olarak Tevrat’a göre “o insandan alındı”. Tevrat’a göre adam ve karısı çıplaktılar (Tekvin 2/ 1-25).

3. Tevrat’a göre Hz. Âdem ile Havva’yı saptırmaya çalışan yılan olduğunu görüyoruz. Yılan ilk önce kadını daha sonra kocasını nasıl kandırdığını Tevrat’ın Tekvin bölümünün üçüncü babında genişçe bahseder. Sonunda adam ve karısı yasak ağacın meyvesinden yerler. İkisinin de üzerleri açılır ve çıplak olduklarını anlarlar. İncir yapraklarından kendilerine önlükler yaparlar. Günün serinliğinde bahçede gezmekte olan Rab Allah’ın sesini işittiler. Rab Allah onların gizlendiklerini görünce olup biteni sorar ve yasak meyveden yediklerini anlar. Yılanı der ki: “*Kır hayvanlarının en lanetlisi olacaksın, insan soyuyla seni soyun arasına düşmanlık koyacağım*” der. Kadına da “*Zahmetini ve gebeliğini ziyadesiyle çoğaltacağın, ağrı ile çocuk doğuracaksın ve arzun*

kocana olup kocan sana hâkim olacak” der. Ve adama der: “Karının sözünü tuttuğun için toprak senin yüzünden lanetli oldu, ömrünün bütün günlerinde zahmet ile yiyeceksin ve sana diken ve çalı bitirerek kır otunu yiyeceksin.” İleriki cümlelerde adamın adının Âdem olarak karşımıza çıktığını görmekteyiz ve Âdem karısının adına Havva demiştir. Çünkü bütün yaşayanlarının anası manasına gelmektedir (Tekvin 3/1-21).

4. Kur'an-ı Kerim'e göre Adem'in yaratılışının diğer insanlarınki gibi olmadığı kesindir. Özellikle Ali İmran Süresi 59. Ayetinde “Allah nezdinde İsa'nın durumu Adem'e benzer; Allah onu topraktan yarattı sonra da ol dedi ve oldu” denilerek bu iki peygamberin yaratılışındaki olağan üstü duruma işaret edilmiştir. Kur'an Hz. Adem'in yaratıldığı maddesini (yani toprağı) çeşitli ayetlerde değişik terimler ile anlatmaktadır. Bu terimler kısaca şunlardır: Toprak (turap), Su, Çamur (tin), Süzme çamur (sülaletin tin), Kurumuş Çamur (salsal), yapışkan çamur (tin lazıp) (bkz. el-Hicr 15-26,28,33; er-Rahman 55-14). Tefsirlerde ve birçok rivayetlerde bunların ne manaya geldiği geniş geniş anlatılmıştır. Biz bu bilgilere konumuzun kapsamı açısından uygun görmemekteyiz. Ancak bir gerçek vardır ki o da Kur'an ve sahih hadis ve rivayetlerin Hz. Adem'in özü itibari ile topraktan yaratıldığını bildirmeleridir. Bu kadar geniş bir yaratılış biçiminden Tevrat bahsetmemektedir. Ayrıca konu ile ilgili ayetlerden bu yaratılışın belli bir gelişme seyri takip ettiğini ve süresi bilinmemekle birlikte belli bir zaman içinde tamamlandığı sonucu da çıkarılabilir (bkz. Er-Razi, trs: VIII. 74-75).

5. Tevrat'ta ne Hz. Adem'in yaratılışından önce Allah'ın meleklerle görüşmesi ne de yaratılışından sonra meleklerin ona secde etmesi zikredilir. Bu bilgiler sadece Kuran'da yer alır. Ancak Tevrat'ta şöyle bir ifade yer alıyor: “Ve Rab Allah dedi adam iyiyi ve kötüyü bilmekte bizim gibi biri oldu (Tekvin 3/22).” Bu gibi ifadelerdeki çoğul sığası Tevrat tefsirlerinde meleklerin mevcudiyeti izah edilmiştir. Bazı Hristiyan ilahiyatçılar da aynı görüşte olmakla beraber bazıları ise teslis inancının bir işareti olarak yorumlamışlardır (Bolay 1988: I, 360). Kur'an'da Hz. Adem'e secde edildiği birçok sure ve ayetler de bahsedilmiştir. Bu sure ve ayetler şunlardır: el-Bakara 2-34; el-Araf 7-11; el-Hicr 15-29,31; el-İsra 1761; el-Kehf 18-50; Taha 20/116; Sad 38-72,74. Bu emre bir tek İblis karşı çıkmıştır. İblis kelimesine de Tevrat'ta rastlanılmaz bunun yerine “yılan” olarak görülür. Ancak hemen şunu belirtelim ki İslam aleminin ittifakıyla sabittir ki bu secde bir ibadet amaçlı secde olmayıp saygı secdesi ve bir nevi biat olarak yorumlanır (Bolay 1988: I, 360)

6. *Adem'in konulduğu Cennet:* Tevrat'ta bu cennetin adına ADEN'de bir bahçe olarak verildiği görülür (Tekvin2-7,8). Kur'an-ı Kerim Adem'in konulduğu yer hakkında sadece cennet tabirini kullanır. Bu cennet kelimesini bu dünyada bir yer mi yoksa ahirette iyilerin kaldığı ebedilik yurdu olan cennet mi olduğu belli değildir. Bu konuda alimler de değişik görüşler ifade etmişlerdir. Hemen şunu belirtelim Kur'an bu konuyu müphem bırakmıştır.

7. *Adem'in hatası ve Cennetten çıkarılması:* Tevrat'a göre Adem'in cennetten çıkarılması iyiliği ve kötülüğü bilme ağacından dolayıdır. Bu ağacın Hz. Adem'in ve karısının meyvesinden yemeleri yasaklanmıştır. Ayrıca Tevrat'ta "*hayat ağacı*" diye bahsedilen bir ağaç daha vardır. Bu ağaç diğerinden farklıdır. Bazı yorumcular bu iki ağacın bir olarak görmüşlerse de bazıları da bu ikisinin farklı olduğunu ve en önemlisi de hayat ağacı olduğunu söylemişlerdir. Çünkü bu hayat ağacının meyvesi ölümsüzlük vermektedir (Bolay, 1988). Kur'an'a göre Hz. Âdem ve eşi cennet de her türlü nimetlerden faydalanıyordu. Ancak sadece şu ağaca yaklaşmayın (el-Bakara 2/35) diye Allah emretmiştir. Bu ağacın hakkında Kur'an'da herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. Adem'i ve Havva'yı o ağaçtan yemeye kandıran, Tevrat'ın aksine yılan değil İblis'tir. Hatta Kur'an'da şeytan ifadesi yerine hep İblis kullanılır. Yılan, Tevrat'ta Âdem ve karısına "o ağacın meyvesini yerseniz Allah gibi olursunuz" diye telkinlerde bulunuyordu. Kur'an'da ise iblis şöyle diyordu "sırf melekler gibi olursunuz yahut ebedi kalıcılardan olursunuz diyerek Allah şu ağacı yasakladı (el-Araf 7/20) veya "ey Âdem sana ebedilik ağacını ve yok olmayacak bir hükümlüğü göstereyim mi?" (Taha 20/121). Kur'an'a göre yasak meyveden önce veya sonra kimin yediği belli değildir. Ancak Tevrat bunu ilk önce yiyenin Hz. Havva sonra da Âdem olduğundan bahsetmiştir. Tevrat'a göre yılan Havva ve Âdem cezalandırılır ve bu cezalar sadece nevi şahsına münhasır kalmayıp onların soyundan gelecek bütün türleri bağlayan bir cezadır. Ancak Kur'an onlara ceza olarak belli bir süre yeryüzünde yaşamaları için cennetten çıkarıldıklarını söyler. İnsanlar arasındaki düşmanlıklar da yasağı çiğnemiş olmanın bir cezasıdır (el-Bakara 2/36,38; el-Araf 7/24; Taha 20/123). Hıristiyanlar Adem'in yasak ağacı yemesi ile büyük günah işlemiş ve bu günahın her doğan yeni çocuğa sirayet ettiğini kabul ederler. Ancak vaftiz olanlar cehennemlik olmaktan kurtulacaklardır. Bu asli günah inancı Hıristiyanlığın temel fikirlerindedir (Bolay 1988: I, 361). İslam böyle bir inancı asla kabul etmez. Çünkü suç ve ceza ferdidir. Kimse kimsenin günahından sorumlu değildir (el-Enam 6/164).

8. *Adem'in Cennetten Çıkarıldıktan Sonraki Hayatı:* Hz. Ademin cennetten sonraki hayatı hakkında kuran da herhangi bir bilgi yoktur. Diğer İslami kaynaklardaki haberler ise genellikle

Yahudi geleneklerinden aktarılmıştır. Kur'an da ademin herhangi bir zürriyetinden bahsedilmez. Sadece onun iki oğlunun yaşadığı ibretlik hikâye yer alır (el-Maide 5/ 132). Tevrat ise onun 930 yıl yaşadığını ve soyundan kimlerin geldiğini hep zikreder. Ancak Adem'in nerede öldüğünden bahsetmez. Kur'an'da da böyle bir bilgi yer almaz.

Kur'an ve Diğer Kutsal Kitaplardaki Diğer Kıssaların Karşılaştırılması

Buraya kadar anlatılan “yaratılış” ve “ilk insan” kıssasında bile kutsal kitaplar arasında benzerlik ve farklılıklar göze çarpmaktadır. Bundan sonra diğer peygamberler hakkında anlatılan kıssaların karşılaştırılmasına yer verilecektir. Tüm peygamberlerden bahsetmek makalenin kapsamını aşacağı için bazı peygamberlerin kıssalarında bahsedilmek zorunda kalınmıştır².

Tufan Kıssası

İlk olarak, Nuh peygamber ve “Tufan” kıssasına bakmakta fayda vardır. Buna göre,

1. Tevrat'ta Nuh ve Tufan kıssası Tekvin Bölümü altıncı baptan itibaren başlar. Nuh'un soyu hakkında bilgiler Kur'an'da yer almazken Tevrat'ta bu bilgiler yer alır. Tevrat'a göre insan nesli çoğaldıkça zorbalık artar. Nuh ise Allah ile beraber olur. Allah Nuh'a gofer ağcından bir gemi yapmasını, gemide odalar yapmasını ve gemiyi içerden ve dışardan ziftlemesini emreder (Tekvin 6/1-2; 9-10; 1315).

2. Kur'an ve Tevrat'ın Tufan olayında ayrıldıkları en bariz nokta Tufan olayının Kur'an'a göre yerel bir olay olmasıdır. Tevrat'a göre ise bu olay tüm dünya çapındadır (Bucaille, 1984: 345). Ayrıca Nuh'un gemisi hakkında en teferruatlı bilgiler Tevrat'ta yer alır. Gemi Allah'ın vahyi altında yapıldığı iki kitap açısından da kabul edilse de geminin şekli biçimi ve yapılış süreci gibi diğer teferruatlı bilgiler sadece Tevrat'ta yer alır (Tekvin 6/15/18).

² Tüm peygamberlerin kıssaları hakkında geniş malumat için bkz. Seyhan (2006) tarafından yapılan yüksek lisans tezine bakılabilir.

3. Kur'an'a göre gemiye bindirilecek hayvanlar her cinsten iki tanedir. Tevrat'ta ise bu konu hakkında rivayetler birbirleri ile çelişkilidir (Tekvin 7 vd.). Bu rivayetlerden bir tanesi Kur'an ile örtüşür.

4. Tufan'ın ne kadar sürdüğü Tevrat'ta yer alan konudur. Kur'an'da böyle bir mevzu yer almazken geminin Tufan'dan sonra oturduğu dağ da Cudi Dağı'dır (Hud, 11/44). Tevrat ise Ararat Dağı'nı gösterir.

5. Tufan sırasında Nuh'un oğlu ile olan diyaloglarını Kur'an'dan öğrenmekteyiz (Hud, 11/42.). Tevrat böyle bir mevzudan bahsetmez. Tufan olayından sonra Nuh Tevrat'a göre çiftçilik yapar ve şarap içer. Bundan sonra iki oğluna dua ederken bir oğluna da beddua eder. Kur'an'a göre bu mevzular asla bir peygambere sığmayan hususlardır.

6. Nuh'un kaç yıl yaşadığı bilgileri iki kutsal kitap açısından da aynı şekilde ele alınmıştır. Sadece Kur'an Nuh'un yaşından bahsederken Kur'an'ın üslup farkı yer almaktadır (bkz. El-Ankebut, 29/14).

Hız. İbrahim Kıssası

İkinci olarak, Hız. İbrahim peygamber ve kıssasını ele aldığımızda iki kutsal kitap açısından benzerlik ve farklılıklar şöyle çıkmaktadır:

1. Kur'an İbrahim Peygamber'in soy kütüğü hakkında bilgi vermezken Tevrat onun soy kütüğünden bahseder. Tevrat da Kur'an da İbrahim Peygamber'in çocukluğu hakkında bilgi vermez.

2. Kur'an, İbrahim Peygamber'in kendi kavmi ile yaptığı tevhit mücadelesi hakkında bilgi vermektedir (bkz. Pak, 2003; el-Enam 6/80; el-Enbiya 21/51-73; eş-Şuara 26/70-89; el-Ankebut 29/1627; es-Saffat 37/ 83-98; ez-Zuhruf 43/ 26-28). Bu tür bilgilerden Tevrat bahsetmez.

3. İbrahim Peygamber'in kavmi ile yaptığı mücadele sonunda Kur'an onun ateşe atılıp ölmediğinden bahseder (es-Saffat 37/ 97). Tevrat'ta böyle bir habere sahip değiliz.

4. Kur'an Hız. İbrahim'in ateşten kurtulduktan sonra emin ve bereketli topraklara göç ettiğinden bahsederken herhangi bir yer belli etmez. Ancak Tevrat onun Mısır'a kadar yolculuk yaptığını anlatır (Tekvin 12 vd.).

5. Tevrat Mısır'da İbrahim Peygamber'in karısı Sare'ye kız kardeşim dediğinden bahseder (Tekvin, 12 vd.). Bu tür haberler Kur'an'da yer almazken bazı rivayetlerde onun Mısır'a gittiği ve Tevrat'ın bahsettiği gibi olaylar yer alır. Ancak bu rivayetlerin sahlıhlığı ve güvenirlığı tartışmalıdır.

6. Tevrat İbrahim Peygamber'in Mısır'a yaptığı yolculuğun bir benzerini de Abi Melek'in ülkesine yapar ve burada da Karısı Sare'ye "kız kardeşimdir" der.

7. İbrahim Peygamber'in putperest kavimden kurtulduktan sonraki hayatı hakkında Kur'an Onun oğlu İsmail ile yaşadığından bahseder. İsmail peygamber ile babasını yaptığı ilk mabetten Tevrat bahsetmez. Ancak Tevrat daha çok İshak Peygamber'in hayatı üzerine odaklanır.

8. İshak Peygamber'in müjdelenmesi hakkında Tevrat'ta bazı çıkmazlar yer alır. Çünkü Allah İbrahim Peygamber'e insan şeklinde gelen üç adamdan biridir. Kur'an bunu kabul etmez ve gelen üç adamın melek olduğunu bildirir.

9. Tevrat'ta yer alan bilgilere göre İbrahim Peygamber'in adı ilk önce Abram'dır. İshak ona müjdelendiğinde adının Abraham olarak değiştirildiğini görüyoruz. Aynı şekilde karısı Sara'nın da adı değiştirilmiştir. Kur'an'da böyle bir isim değişikliğinden bahsedilmez.

Hz. Yusuf Peygamber Kıssası

Üçüncü olarak, Kuran ve diğer kutsal kitapların karşılaştırılmasında Yusuf Peygamber kıssası dikkatimi çekmektedir. Kuran sadece Yusuf peygamberin hayatını baştan sona kadar bir bütünlük içinde tek bir surede vermektedir (bkz. Yusuf Suresi). Diğer peygamber kıssalarını Kur'an'da farklı surelerde yer almaktadır. Tevrat'ta ise Yusuf peygamberin hayatı Tekvin 37. Baptan itibaren başlar. Buna göre;

1. Yusuf Kıssası ana hatları ile Tevrat'ta ve Kur'an'da aynıdır. Ancak bazı detaylarda farklılıklar bulunur. Tevrat'ın değindiği ayrıntılar olduğu gibi Kur'an farklı bilgiler verdiği yerler de görülür. Yusuf Peygamberin Tevrat'ta gördüğü rüya Kur'an'da gördüğü gibi tek değil iki tanedir. İkinci gördüğü rüya Kur'an'daki rüya ile aynıdır.

2. Yusuf Peygamber gördüğü rüyayı kardeşlerine anlattığına dair bir bilgi Kur'an'da yer almazken Tevrat'ta yer alır. Kardeşleri bunun üzerine ona kızar ve kin tutarlar.

3. Yusuf Peygamber için Tevrat'ta anlatılanlara göre kardeşlerinin babalarından izin isteme gibi bir durumundan bahsedilmez. Kur'an'da ise kardeşlerinin tuzak kurarak Yusuf'u kıra beraberinde götürmeleri için babalarından izin istediklerini görüyoruz.

4. Tevrat'a göre Yusuf Peygamber kardeşlerinin yanına gelirken kardeşleri ona tuzak kurarlar ve onu kuyuya atarlar. Daha sonra da onu kuyudan çıkarıp oradan geçen kervana satarlar. Kur'an'a göre kardeşleri onu öldürmeyi bile düşünürlerken sonunda kuyuya atarlar. Onu kuyudan çıkaranlar ise kervandaki sakilerdir.

5. Tevrat'ta Yusuf'un kime kaç paraya satıldığı açıkça söylenirken Kur'an böyle bir ayrıntıya girmez.

6. Tevrat'ta Yusuf efendisinin gözünde lütuf bulur. Ancak karısı Yusuf'a göz diker ve yatmayı teklif eder. Yusuf entarisini kadının yanında bırakır ve kaçar. Kur'an'daki gibi gömleğini arkadan yırtılması yoktur. Ancak Yusuf'un aklanması Tevrat'ta yer almaz bunun için zindana atılır. Kur'an'da ise Yusuf'un bir suçunun olmadığı anlaşılır.

7. Tevrat'ta Yusuf'un şehir kadınlarının önüne çıkarılması yoktur. Kur'an'da bu olay anlatılır ve Yusuf kadınlardan kurtulmak için zindanı bile sevimli bulduğunu dile getirir.

8. Kur'an'da Yusuf zindana girince beraberinde iki kişi daha girer. Bu Tevrat'ta da bahsedilir. Böylece bu iki kişinin gördüğü rüyalar Tevrat ve Kur'an'a göre öz olarak aynıdır. Ancak Tevrat'ta bu rüyalar teferruatlıca bahsedilir. Kur'an bu rüyaları kısaca bahseder ve Yusuf'un bu rüyalarla birlikte tevhit dinini tebliğ ettiği görülür.

9. Yusuf Peygamber Tevrat'a göre iki sene zindanda kalır. Kur'an'a göre kaç yıl kaldığı belli değildir. Firavun, ikinci yılının sonunda rüya görülür. Bu rüya da Yusuf'un başlangıçta gördüğü rüyalar gibi iki tanedir. Bu rüyalardan ikisi de Kur'an'da bir rüya olarak bahsedilir.

10. Yusuf'un evlilik hayatı Kur'an'da bahsedilmemektedir. Tevrat ise onun efendisinin kızı ile evlendiğinden bahseder. Bu evlilikten iki oğlu olur. Bu iki oğlunun da adı Tevrat'ta geçmektedir.

11. Yusuf Peygamber Kur'an ve Tevrat'a göre Firavundan sonra ülkenin en yetkili adamı olmuştur.

12. Tevrat ile Kur'an arasındaki en önemli farklardan biri Yusuf'un ailesini ve kardeşlerini Mısır'a getirme konusunda ortaya çıkar. Tevrat'a göre Yusuf'un kardeşleri bir kere Mısır'a hareket

etmişler ve Yusuf ile tanışmışlardır. Fakat Kur'an'a göre ise Yusuf'un kardeşleri iki kere seyahat ederler ve ikincisinde ise kardeşleri Bünyamin'i Mısır'da bırakırlar.

13. Kur'an'da Yakup'un iki oğlunu da kaybetmesi üzerine gözlerine ak düştüğü yazılıdır. Yusuf da gömleğini babasına gönderir ve gözlerine sürer, gözleri açılır. Ancak Tevrat'ta bu bilgi yoktur. Böyle bir mucizenin olmadığı dikkat çekicidir.

14. Yusuf ve ailesini Mısır'a yerleştiklerini Kur'an'dan ve Tevrat'tan anlamaktayız. Ancak Tevrat'ta Yusuf ve Yakup'un kaç yaşına kadar yaşadığı ve nerede öldüğü bellidir. Kur'an ise böyle ayrıntılara yer vermemiştir.

Hız. Musa Kıssası

Dördüncü olarak, Tevrat ve Kur'an'ın en çok bahsettiği peygamberler olan Hz. Musa ve kıssalarına baktığımızda da benzer ve farklılıkların olduğu rahatlık görülür. Elbette Tevrat'ın Hz. Musa'dan daha çok bahsetmesi makuldür ancak Hz. Musa hakkında Tevrat'ın bahsetmediği halde Kur'an'ın bahsettiği konular da bulunmaktadır. Bunun için bu konuları çok detaylı anlatmak yerine kısaca maddeler halinde benzerlik ve farklılıklar ele alınabilir. Buna göre,

1. Kur'an'a göre Allah Hz. Musa'yı göndermesinin sebebi olarak hem İsrailoğulları'nı kurtarmak hem de Firavun ve yandaşlarının ıslah olmasını gösterir. Çünkü Kur'an'a göre Firavun kendini Rab ilan ediyordu. Tevrat Firavun'un Rab ilan etmesinden bahsetmez. Tevrat ise Rab Yehova'nın İsrailoğulları'nı dünyaya hâkim kılacak bir millet yapması olarak gösterilir.

2. Bebek Musa'yı nehirde bulanlar Kur'an'a göre Firavun ve adamlardır. Bebeğin öldürülmemesini isteyen Firavun'un karısıdır. Tevrat'ta göre çocuğu bulan ve öldürülmemesini isteyen Firavunun kızıdır.

3. Hz. Musa adam katlettikten sonra kaçtığı yer Medyen'dir. Tevrat'ta da Midyen diye geçer. Burada kızını aldığı Kâhin Yetro ismi Kur'an'da bulunmaz. Burada Musa, ismi belli olmayan şahıs ile Kur'an'a göre anlaşma yapar ve on yıl hizmette bulunur. Karşılığında kızlarından birini alır. Tevrat böyle bir anlaşmadan bahsetmeden Musa Yetro'nun kızını almıştır.

4. Musa Peygamber'e vahiy geldiği an Musa'nın Mısır'a döndüğü andır. Tevrat'a göre Musa kayınpederinin hayvanlarını otlatırken Horeb Dağı'nda kendisine peygamberlik verilmiştir. Kur'an'a göre bu dağın adı Tur dağdır. Mukaddes Tuva vadisinde Allah ona seslenmiştir.

5. Tur Dağı'nda Hz. Musa'ya Kur'an ifadesine göre iki mucize verilmiştir. Tevrat'ta ise Kur'an'ın bu iki mucizesine ek olarak nehirden alınan suyun karaya döküldüğünde kan olması mucizesi verilmiştir.

6. Kur'an'a göre Firavuna giden Musa Peygamber Firavun ve yandaşları tarafından Musa inkâr edilmiştir. Bunun üzerine Musa Peygamber'in firavunun sihirbazlarıyla olan mücadelesinde asasını bizzat kendi yere atmış ve asası bir yılan olmuştur. Fakat Tevrat'a göre ise asayı atan Harun'dur.

7. Firavun ve ahalisine verilen musibetlerden Kur'an da bahseder. Fakat Tevrat Kur'an'ın bahsettiği musibetlere ek olarak birkaç tane fazladan musibet bahseder.

8. Tevrat ile Kur'an Mısır'dan çıkışın gece olduğundan bahseder. Ancak Tevrat ile Kur'an'ın arasındaki fark şudur: Firavun dahil Mısır'da yediden yetmişe kadar bütün hanelerde ilk doğan çocuk ile ilk doğan hayvan ölecektir. İsrail oğullarının kurtulması için kurban kesip kurbanın kanını evin eşine süreceklerdir. Böylece Rab Mısır'a geldiği zaman o haneyi Musa'nın taraftarı olarak görecektir.

9. Firavun ve ordusu denizde boğulduktan sonra Firavun'un akıbeti hakkında Tevrat bilgi vermez. Kur'an'a göre ise Firavun'un cesedi diğer zaman içerisinde yaşayan insanlar için ibret olsun diye korunmuştur.

10. Kızıldeniz'i geçtikten sonra Musa ve kavmi çölde hayat sürmeye başlarlar. Kur'an ve Tevrat'a göre Allah onlara birçok nimetlerini çölde de göstermiştir. Men ve Selva bunlara örnektir. Ancak Kur'an'da bahsedilip de Kur'an'da bahsedilmeyen bir husus şudur: İsrail oğulları Allah'ın verdiği nimetlerinden sıkılarak Musa Peygamber'den sebze ve bakliyat istemişlerdir.

11. Allah çölde Musa'yı Tur Dağı'na çağırır. Tur Dağı'nda gecikince kavmin bir puta taptığı Kur'an ve Tevrat tarafından bildirilir. Ancak Tevrat'a göre bu putu yapan Harun peygamberdir. Bu durum, Kur'an'a aykırı bir ifadedir. Kur'an'a göre ise Samiri'dir.

12. Tevrat'ta Musa Peygamber'in Allah'ı yüzünden değil de arka tarafından gördüğü anlatılır. Kur'an'da ise bu mevzuu daha değişik ele alınmıştır. Musa Peygamber Allah'ı görmeye

arz etmiştir. Fakat bunun olamayacağı Allah tarafından bildirilmiş ve bir dağa bakması bildirmiştir. Allah o dağa tecelli etmiştir. Musa da bayılıp düşmüştür.

13. Puta tapanlar cezalandırıldıktan sonra Musa ve yetmiş kişi Tur'a gelirler. Burada Musa'dan Allah'ı görmeyi isterler. Allah da onlara bir yıldırım vurarak hepsinin canını alır. Bu olay Tevrat'ta daha değişik ele alınıyor. Buna göre Tur dağına bulut halinde gelen Allah sadece Musa'yı yanına çağırır ve kavmin de sınırı geçmemesini ister.

14. İsrail oğullarının Allah'tan gelen kitaba ve nimetlere gösterdiği lakaytlık karşısında Allah Kur'an'da başlarına Tur dağına kaldırdığını söyler. Bu olay Tevrat'ta bahsedilmez. Sadece Musa Allah ile görüşürken Tur Dağı'na kimse dokunmayacaktır.

15. Daha önceden de anlatıldığı gibi Kur'an'da İsrail oğullarına inek kesme emri verilmiştir. Bu kesme işi ile katilin kim olduğu ortaya çıkmıştır. Bu Tevrat'ta anlatılmayıp Kur'an'da anlatılan mevzudur.

16. İsrail oğullarına vaat edilen topraklar hususunda Tevrat ve Kur'an aynı şeyleri dile getirirler. İsrail oğulları bu yüzden cezalandırılmışlardır. Ancak olay Tevrat'ta daha ayrıntılı olarak ele alınır.

17. Tevrat'a göre Arz-ı Mevut'a Yahudilerin girmesi Hz. Musa zamanında gerçekleşmemiştir. Hz. Musa bu olayı görmeden vefat etmiştir.

18. Onun nerede vefat ettiği Tevrat'ta yazılıdır. Kur'an'da ise Musa Peygamber'in nerede öldüğü bahsedilmez. Tevrat'a göre Musa'yı Allah gömmüştür. İsrail Tarihinde Musa gibi bir Peygamber gelmemiştir.

19. Kur'an'da Hz. Musa ile ilgili olarak bilge kişi ile yaptığı bir yolculuktan bahsedilir. Bu yolculukla ilgili olarak Tevrat'ta böyle bir hadise yer almaz.

Kur'an ve İncil Arasında Karşılaştırma

Yukarıdaki benzerlik ve farklılıkları çoğaltabilir. Ancak önemli olan şudur ki, Tevrat'ın Hz. Musa'ya indiği kabul edildiğinde -ki öyle- şu anki Tevrat'ın vermediği bilgileri Kur'an'ın vermesi ve de bazı tarihi bilgileri düzelterek Hz. Musa'dan bahsetmesi dikkat çekicidir. Aynı durum Hz. İsa ve İnciller için de geçerlidir. "Beşinci ve son olarak", aşağıdaki satırlarda yer alan Hz. İsa ve

kıssasına baktığımızda da İncillerin hiç birisinin anlatmadığı olaylar Kur'an anlatmıştır. Elbette günümüz İncilleri ile Kur'an arasında da benzerlikler vardır. Ama İnciller'in hiç bahsetmediği bilgiler Kur'an'da yer almaktadır. Buna göre,

1. İsa Peygamber hem Ahd-i Cedid hem de Kur'an'da yer alan bir objedir. Ancak Kur'an'a göre Allah'ın kulu, elçisi ve ruhu olan İsa Peygamber, İncillerde ise Baba Allah'ın yeryüzündeki görüntüsüdür. Kur'an'ın İncillerden en önemli farkı İsa Peygamber'in bir Rab olmadığıdır. Teslis inancı Kur'an'da yer almaz.

2. İsa Peygamberin hakkında Kur'an'ın bahsettiklerinden anlaşılmaktadır ki, İncillerde yer almayan bir olay olarak İsa Peygamber'in bebekken konuşmasıdır. Bu olay hiçbir İncil'de yer almayan bir konudur.

3. Kur'an ve İncillere göre Hz. Meryem bakiredir. Ancak İncillere göre Meryem Yusuf adlı bir kişi ile nişanlıdır. Meryem'in İsa Peygamber'e nasıl gebe kaldığına dair bilgileri Kur'an'dan öğreniyoruz. İncillerde İsa Peygamber'e Meryem'in hamile kalacağı müjdelenmiştir. Ona nasıl hamile kaldığına dair bilgiler İncillerde yer almaz.

4. İsa Peygamber beşikte konuştuğundan tebliğ vazifesini alıncaya kadar Kur'an'a göre verimli ve iskana elverişli bir tepeye yerleşirler. İncillerde böyle bir anlatımla karşılaşmadık.

5. İsa'nın nasıl bir çocukluk hayatı olduğunu Kur'an'dan bulamayız. Ancak İncillerde onun çocukluğu hakkında birtakım bilgiler mevcuttur.

6. İsa Peygamber'in kaç yaşında peygamber olduğu Kur'an dışı İslami literatürlerde rivayet olarak yer alır. İsa'nın tebliğ başlaması İnciller' göre Yahya'nın vaftizinden sonradır.

7. İsa Peygamber'in gösterdiği mucizeler Kur'an ve İncillerde de ele alınmıştır. Beşikte konuşması, çamurdan yaptığı kuş şekline üfletip canlanması, semadan sofrayı indirmesi gibi mucizeler İncillerde yer almaz.

8. İsa Peygamber Kur'an'a göre asılmamıştır. İncillerde ise İsa çarmıhta asılmıştır. Çünkü İsa kendini insanlık için kendini feda etmiştir.

9. İsa Peygamber'in öldürülmediği kesin olmakla beraber O'nun tekrar dünyaya geleceği mevzuu İslam Ümmeti arasında ihtilafli bir konudur. Hristiyanlar açısından İsa çarmıha gerilmiş ve de kıyamete yakın bir zamanda dünyaya geri gelecektir.

10. İsa Peygamber Kur'an'a göre kendinden sonra gelecek olan bir peygamberi müjdeler. Onun ismi İncil'de "Ahmet" olarak geçtiğini Kur'an bize bildirilir. Oysa mevcut İncillerde (sadece Yuhanna'da) İsa kendinden sonra gelecek olan Paraklit'ten başka bir şeyi müjdelememiştir.

Bu kıssa örneklerinden başka şunları da eklemekte fayda bulunabilir. Mesela sadece Kur'an'ın anlattığı ama İncil ve Tevrat'ın yani Kitab-ı Mukaddes'in asla anlatmadığı peygamberler kıssaları da bulunmaktadır. Hud Peygamber kıssası, Salih Peygamber kıssaları gibi kıssalar sadece Kur'an'ın anlattığı kıssalardır. Tüm peygamberler kıssalarını ele almak yerine bu özet bilgilerden yola çıkarak belli sonuçlara ulaşabiliriz. Buna göre, Kitab-ı Mukaddes ile Kur'an'ın kıssaları ile bazen benzer olabiliyorken, bazen ciddi farklılıklar arz etmektedir. Bazen Kur'an'ın bahsetmediği birçok Yahudi tarihi ile ilgili bilgiler Kitab-ı Mukaddes'te yer alabilirken en önemli ve hayati tarihi vakalara da Kur'an yer vermiştir. Hz. İsa'nın bebekken konuşması olağanüstü bir olay iken bunun o dönemin insanları tarafından duyulmamasına ihtimal verilemezken bundan Kur'an bahsetmiş olması önemlidir.

Sonuç

Kendinden önceki kitapları tasdik eden” (Al-i İmran 3/3) Kur'an-ı Kerim ile onun günümüz Kutsal Kitaplarını nasıl tasdik ettiğine dair değişik görüşler vardır. Bunlardan birisi- İslam âlimlerinin çoğunluğuna göre- Kur'an, Tevrat ve İncil'i asli suretini kaybetmemiş şekli ile tasdik eder. Diğer Kur'an diğer kutsal kitapları tasdik ettiğine göre Allah'ın sözü değiştirilemez. Böylece günümüzdeki Kutsal Kitaplar da asli suretini kaybetmemişlerdir (bkz. Wickwire, 1999: 344).

Bu sonuçlar göstermektedir ki, Kur'an ve diğer Kutsal Kitaplar arasında benzerlikler olduğu gibi, çok açık bir şekilde farklılıklar vardır. Bu farklılıkları gören her kişi “Kur'an'ın diğer kutsal kitapları tasdik etmesinin sadece aynı kaynaktan gelmesi ve Kur'an'ın ilahi kaynaklı olduğuna işaret etmesidir” diyecektir (bkz. Er-Râzi, trs: VI. 129-130).

Kur'an'da ve diğer kutsal kitaplarda bulunan peygamberlerin hayatlarının ve kıssaların daha kapsamlı ve karşılaştırmalı olarak incelediğimiz bu araştırmamızda tespit ettiğimiz bulgular ve vardığımız sonuçlar genel hatlarıyla şöyledir:

Kitab-ı Mukaddes'e ve Kur'an'a göre kâinatın yaratılışı altı günde gerçekleştiği hususu paralellik arz eder. Fakat Tevrat'ta ilahi vahye uygun düşmeyen yönleri tasrih etme görevini üzerine alan Kur'an, Allah'ın “Yedinci günde istirahat ettiğini” söyleyen Tevrat ayetine “Ona hiçbir yorgunluk dokunmadı (Kaf 50/38)” ayeti ile karşılık vermiştir.

Hz. Nuh ve Tufan olayı hakkında Kur'an ve Tevrat arasında benzerlikler olduğu gibi Kur'an'ın Tevrat'a katılmadığı bazı hususlar da vardır. Mesela Tevrat'a göre Nuh ve beraberindekiler hariç dünyada bütün yaratılan insan ve mahlûklar ölmüştür (Tekvin 7/21). Oysa Kur'an'a göre Allah'ın ayetlerini yalanlayan kavmin boğulduğunu zikretmektedir (el-Enbiyâ 21/ 76). Geminin oturduğu yer olarak Tevrat'ta Ararat (Ağrı) Dağı (Tekvin 8/4) iken Kur'an'a göre Cudi Dağı'dır (Hud 11/44).

Tevrat'ta "ilk insan" kıssasında görüleceği üzere, bazen Allah bir insan gibi algılanmaktadır. Bunun için Xenopanes'in tanrının insanlaştırılması -anthropomorphism- hakkında düşündüğü eleştirilerinde Tevrat da nasibini almış diye görmekteyiz (Gökberk, 1998: 25). Hz. Yusuf kıssasında bile Kur'an ile Tevrat arasında benzerlikler olduğu gibi farklılıklar da vardır. Hz. Yusuf'un kıssasındaki birçok ayrıntı Tevrat'ta bulunurken bazı hayati ve mucizevi anlatılar Kuran'da yer alır. Mesela Hz. Yakup'un gözlerinin açılması mucizesi Tevrat'ta yer almamaktadır. Bu mucizeye Kur'an işaret eder.

Hz. Musa, Harun ve İsrail oğulları hem Tevrat'ta hem Kur'an'da en geniş şekilde anlatılan kıssalardır ("Musa" kelimesi için bkz. Abdalbâkî, 1998). Bu kıssalarda iki kutsal kitaplar arasındaki farklar vardır. Kundakta Musa'yı bulan Tevrat'a göre Firavun'un kızı iken (Çıkış 2/5), Kur'an'a göre ise Firavun'un hanımıdır (el-Kasas 28/9). Sihirbazlar ile yapılan yarışmada Tevrat asayı atanın Harun olduğunu söylerken (Çıkış 7/10), Kur'an'a göre atan Musa'dır (Taha 20/68-69). Buzağıyı yapan Tevrat'ta Harun iken (Çıkış 32/1-4) Kur'an'a göre Samiri olması (Taha 20/88) Tevrat ile Kur'an arasında yer alan ciddi farkların bulunduğu işaretidir.

İnciller'de Yahya, Zekeriya ve İsa Peygamberler ile Kur'an'da yer alan bu şahıslar, üstlendikleri misyon açısından farklılıklar arz eder. Mesela İncillerde Zekeriya Peygamber bir kâhindir (Luka 1/5). Yahya ise vaftizci olup Rab İsa Mesih'in yolunu hazırlamakla vazifelidir (Matta 3/1; Mar. 1/3-4; Yuhanna 1/19-28). İsa ise Baba Allah'ın biricik oğlu olup Oğul Tanrı'dır (Matta 3/13-17; Yuh. 1/14-18; Markos 1/1; Luka 3/21-22).

Hz. İsa İnciller'de Allah'ın oğlu iken Kur'an'da ise Meryem oğlu İsa diye bahsedilir. Bundan gaye İsa Peygamber'in asla Allah'ın oğlu olmadığıdır. Zaten İsa'ya rab ve ilahlık yükleyenleri Kur'an kabul etmez ve onlara küfürle itham eder (bkz. Et-Tevbe 9/30). İsa'nın tüm İncillerde çarmıhta öldüğünü görüyoruz. Hatta bazı İncillerde son nefesini verirken bir yudum şarap içmiş ve Allah'a sitemle ölmüştür. Ancak Kur'an bunu reddeder ve Kur'an'a göre İsa ne asılmıştır ne de

öldürülmüştür. İsa'nın yerine İsa'ya benzetilen kişi asılmıştır. Bunun için Kur'an "Hristiyanlığın Mesih inancını ve Kudas ayinlerini kabul ediyor" diyemeyiz.

Peki burada şu soruyu soralım: Kur'an ve Kitab-ı Mukaddes arasında dine dahi taalluk eden böyle ayrımlar varken nasıl olur da Kur'an önceki kitapları tasdik eder diyebiliriz? Bu söz konusu mevzular şeriate taalluk etse diyebiliriz ki şeriatlar bir sonraki peygamber tarafından nesh edilebilir. Ancak bu mevzular şeriate taalluk eden mevzular olmayıp dine taalluk eden mevzulardır. Bunun için D. Wickwire'nin düz mantıkla yazdığı eseri bu açıdan eleştiriyoruz. Kur'an'ın önceki Kutsal Kitapları tasdik ettiğine dair belirtilen ayetlerden yola çıkarak günümüz Kitab-ı Mukaddes'in devamı niteliğinde Kur'an'ın görülmesi asla söz konusu değildir. Kur'an'a bütüncül bakıldığında Kur'an semavi kitapları ve muhataplarını bazı konularda tasdik ederken, bazı konularda ise tasrih vazifesini ifa etmiştir.

Ulaşabildiğimiz kaynaklar ve imkânlar ölçüsünde ortaya koymaya çalıştığımız Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim Kıssaları baştan beri belirttiğimiz gibi dini hedef, dil ve üslup farkının dışında aralarında birtakım benzerlikler arz etmektedir. Bu benzerliklerin dışında kalan tezatlıklar ise Kur'an tarafından tasrih edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında Kur'an günümüzdeki ne İncil'in ne de Tevrat'ın bir devamı niteliğindedir. Kur'an iki kitabın arasında hakem gibi bir misyon üstlenmiştir.

Kaynakça

Abdulbâkî, M. F. (1988). el-Mu'cemu'l-Mufehres li-Elfâzi'l-Kur'âni'i-Kerîm, Dâru'l-Hadîs, Kâhire, 950s.

Ateş, S. (1988) Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri, Yeni Ufuklar Neşriyat, I-XIc.

Ateş, S. (trs). Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali, Yeni Ufuklar Neşriyat, 636s.

Bolay, S. H., (1988). "Adem", DİA TDV Yay., İst., c.1, ss.358-362.

Bucaille, M. (1987) Müspet İlimler Açısından Kur'an, Tevrat ve İncil, Çev. Mehmet Ali Sönmez. Diyanet İşleri Vakfı Yayınları.

Çantay, H. Basri, 1996, Kur'an-ı Hâkim ve Meal-i Kerim, İst.,: Risale Basın Yayın Ltd.Şt. c: I-III.

Doğrul, Ö. R. (1947) Tanrı Buyruğu, İstanbul: Ahmet Halit Yaşaroğlu Kitapçılık. c.I-II.

el- Hatîb, A.Kerim. (1994). el-Kasasul Kur'anî fi Mantukihî ve Mefhûmihi, Kahire, 364s.

Eliade, M. (2003). Dinsel inançlar ve Düşünceler Tarihi, Çev.: A. Berktaş, Kabalcı Yay., İstanbul, I-III.

er-RÂĞIB, H. (1986). el-Müfredât fi Garîbi'l-Ku'rân, İstanbul: Kahraman Yayınları, 851s.

er-RÂZÎ, (tsz). et-Tefsîru'l-Kebîr, Tahkik: Z. el-Bârûdî, el-Mektebetü't-Tevfikîyye, Mısır, I-XXXIIc.

es-Sâbunî, M. (tsz). Safvetü't-Tefâsir, Dersaadet, İstanbul, I-III c.

es-Saidî, Abdu-l Muteal, (2001). En Edebi Mesaj Kur'an. (Çev.) Hüseyin Elmalılı, 656s.

Gökberk, M. (1998). Felsefe Tarihi, İstanbul: Remzi Kitapevi.

Halefullah, M.Ahmet, 2002, elFennu'l Kasasi, çev. Şaban Karataş,Ankara Okulu Yay., 399s.

Hamidullah, M. (1995). İslam Peygamberi, çev. Salih Tuğ, İrfan Yayıncılık, c.I-II. İstanbul.

Harman, Ö. F. (2000). "İbrahim" Md., DİA, TDV Yay., İstanbul, c.21, ss.266-273.

İbn Manzur, M., 1994. Lisanu'l-Arab, Dâru Sâdır, Beyrut, I-XVc.

İbn-i Kesir, Ebul Fida İsmail. (1982). Kısasul Enbiya, Beyrut.

İNCİL, 2001, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul, 604s.

KİTAB-I MUKADDES, 1997, Tevrat, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, İstanbul, 1627s.

Kutub, S. (tsz.) Fizilal-il Kur'an, Çev: S. Ateş, Yeni Ufuklar Nesriyat, İstanbul, XXVIIIc.

Mutçalı, S. (1995). Arapça-Türkçe Sözlük, İstanbul: Dağarcık Yayınları.

Özcan, H. (1999). Maturudi'de Dini Çoğulculuk, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

Kitab-ı Mukaddes İle Kuran-Kerim Kıssalarının Karşılaştırılması

Pak, Z. (2003). “Hz. İbrahim Yıldız, Ay ve Güneşi Rab Edindi mi? (Enam 74/83'teki İbrahim Kıssasına Tarihi Gerçeklik Açısından bir Bakış)”, Erzurum Kültür ve Eğitim Vakfı Akademi Dergisi, S. 14, ss.59-74.

Seyhan, B. Y. (2006). Kitab-ı Mukaddes ile Kur'an Kıssalarının Karşılaştırılması. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi SOSBE (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

Şengül, İ. (1994). Kur'an Kıssaları Üzerine, İzmir: Işık Yayınları.

WICKVIRE D. (1999). Yahudi, Hristiyan ve İslam Kaynaklarına Göre Kutsal Kitab'ın Değişmezliği. İstanbul: Lütuf Yayıncılık.